

MA TRẬN ĐỀ KIỂM TRA GIỮA KÌ II MÔN VĂN 9 NĂM 2025-2026

Phần	Năng lực	Mức độ tư duy					Tổng % điểm	
		Nhận biết		Thông hiểu	Vận dụng			
		Số câu	Tỉ lệ	Số câu	Tỉ lệ	Số câu	Tỉ lệ	
I	Đọc hiểu	3	15%	3	30%	1	15%	7 60%
II	Viết	1*	10%	1*	15%	1*	15%	1 40%
Tỉ lệ %			25%		45%		0%	100%
Tỉ lệ chung			70%				30%	

**ĐẶC TẢ ĐỀ KIỂM TRA GIỮA KÌ II LỚP 9
MÔN NGỮ VĂN
NĂM HỌC 2025-2026**

TT	Nội dung/ Đơn vị kiến thức, kĩ năng		Mức độ đánh giá	Số câu theo mức độ nhận thức		
				Nhận biết	Thông hiểu	Vận dụng
1	Độc hiểu: Văn bản văn học	Truyện trinh thám/Thơ	Nhận biết: - Nhận biết được một số yếu tố của thơ như: vần, nhịp, số tiếng, số dòng, hình ảnh, - Nhận biết được nét độc đáo về hình thức của bài thơ thể hiện qua bố cục, kết cấu, ngôn ngữ,... - Nhận biết được các chi tiết tiêu biểu, đề tài, câu chuyện, nhân vật trong tính chỉnh thể của tác phẩm/Một số yếu tố trong truyện truyện trinh thám như: không gian, thời gian, chi tiết, cốt truyện, nhân vật chính, lời người kể chuyện, lời nhân vật; lời đối thoại, độc thoại trong văn bản. Thông hiểu:	3 TL		

			<p>-Hiểu/Phân tích được chủ đề, tư tưởng, thông điệp, nội dung văn bản. Phân tích được một số căn cứ để xác định chủ đề</p> <p>/Phân tích được mối quan hệ giữa nội dung và hình thức của văn bản.</p> <p>- Hiểu/ Phân tích được tình cảm, cảm xúc, cảm hứng chủ đạo của người viết thể hiện qua văn bản/ Phân tích được một số yếu tố trong truyện như: không gian, thời gian, chi tiết, cốt truyện, nhân vật chính.</p> <p>-Phân tích được nét độc đáo về hình thức của bài thơ thể hiện qua bố cục, kết cấu, ngôn ngữ, biện pháp tu từ/Phân tích được tác dụng của biện pháp tu từ.</p> <p>- Phân tích được tác dụng của kiểu câu phân loại theo cấu tạo ngữ pháp, việc lựa chọn câu đơn hay câu ghép.</p> <p>Vận dụng: Nêu được những thay đổi trong suy nghĩ, tình cảm, lối sống và cách thưởng thức, đánh giá của cá nhân do văn bản mang lại.</p>		3TL	1TL
2	Viết	Viết truyện kể sáng tạo	<p>Nhận biết:</p> <p>- Đảm bảo cấu trúc một bài văn sáng tác truyện hoặc mô phỏng một truyện kể.</p> <p>- Xác định yêu cầu về bố cục và dung lượng của một bài văn sáng tác truyện hoặc mô phỏng một truyện kể.</p> <p>Thông hiểu: Viết được một truyện kể sáng tạo, có thể mô phỏng một truyện đã đọc; sử dụng các yếu tố miêu tả và biểu cảm trong truyện.</p> <p>Vận dụng:</p> <p>- Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp tiếng Việt.</p> <p>- Diễn đạt sáng tạo, mới mẻ, dùng từ độc đáo, lời văn giàu hình ảnh, có cảm xúc.</p>	1*	1*	1*
		Viết đoạn văn ghi lại cảm nghĩ về một văn bản thơ tám chữ	<p>Nhận biết:</p> <p>- Đảm bảo cấu trúc một đoạn văn ghi lại cảm nghĩ về một văn bản thơ tám chữ.</p> <p>- Xác định đúng yêu cầu của đề.</p> <p>Thông hiểu:</p> <p>- Nêu ấn tượng chung về tác phẩm.</p>	1*	1*	1*

			- Phân tích nét đặc sắc về nội dung (chủ đề, thông điệp, tư tưởng...) của tác phẩm. - Phân tích những nét đặc sắc về nghệ thuật và hiệu quả thẩm mỹ của tác phẩm. Vận dụng: - Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp, ngữ nghĩa Tiếng Việt. - Có cách diễn đạt sáng tạo, độc đáo, hợp logic. - Nêu được nhận xét, thể hiện thái độ, đánh giá của bản thân. Thể hiện sâu sắc quan điểm cá nhân; có cách diễn đạt sáng tạo, mới mẻ			
Tổng				3+1*	3+1*	1+1*
Tỷ lệ				25%	45%	30%
Tỷ lệ chung				70%		30%

UBND XÃ NÚI THÀNH
TRƯỜNG THCS LÊ LỢI

ĐỀ CHÍNH THỨC

KIỂM TRA GIỮA KỲ II NĂM HỌC 2025-2026

Môn: NGỮ VĂN – Lớp 9

Thời gian: 90 phút (không kể thời gian giao đề)

(Đề gồm có 02 trang)

I. ĐỌC HIỂU (6 điểm)

Đọc ngữ liệu sau:

Mùa xuân vùng biên giới

Sương mỏng mảnh phủ lên ngàn cây lá
 Những giọt trắng lấp lánh ánh trong ngần
 Nghe lạnh lốt tiếng chim rừng gọi bạn
 Suối rì rào tấu khúc nhạc đêm xuân

Tiếng đàn tính ngân nga cùng xúc xắc
 Lời hát then gieo hạt nắng lên trời
 Cây chất nhựa ứ mầm trong đất ẩm
 Gió dịu dàng ru lá gọi xanh tươi

Mùa thu cũ đi qua cùng bão lũ
 Núi rung rung che vết sẹo đang lành

Anh đã đến những ngày giông, đá lở
Thấp niềm tin vun đắp những ân tình

Nhìn cánh én theo xuân về với bản
Anh có nghe tiếng đất khẽ cựa mình
Từ cột mốc bình yên ôm mạch núi
Nơi đầu nguồn hoa nắng rọi bình minh.

(Phùng Hằng, Theo *Văn học công an*, ngày 10/ 01/ 2026)

Chú thích:

Nhà thơ Phùng Hằng (tên thật Phùng Thị Hằng) quê Thái Nguyên, là hội viên Hội VHNT tỉnh Thái Nguyên và Hội VHNT các Dân tộc thiểu số Việt Nam tỉnh Thái Nguyên.

Bà đã xuất bản các tập thơ: “Miền sâu lắng, “Đôi mắt hoàng hôn”; tham gia “Tấm lòng nhà giáo”, “Đàn bà thơ”, “Mở cửa mùa Xuân”, “Dòng chảy thời gian”...; có nhiều bài thơ được đăng trên các báo và tạp chí văn nghệ.

Thơ Phùng Hằng giàu cảm xúc, lắng sâu, gắn bó với miền núi, văn hóa Tày – Nùng và những con người âm thầm gìn giữ bình yên. Bài thơ *Mùa xuân vùng biên giới* khắc họa vẻ đẹp thiên nhiên vùng cao, tình quân dân và mùa xuân biên cương bằng giọng điệu trong trẻo, nhân văn.

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1. (0,5 điểm) Dấu hiệu đặc trưng nhất để xác định bài thơ trên được viết theo thể thơ 8 chữ là gì?

Câu 2. (0,5 điểm) Những âm thanh nào được nhắc đến trong hai khổ thơ đầu?

Câu 3. (0,5 điểm) Xác định cách gieo vần trong khổ thơ sau:

*Sương mỏng mảnh phủ lên ngàn cây lá
Những giọt trắng lấp lánh ánh trong ngần
Nghe lạnh lớt tiếng chim rừng gọi bạn
Suối rì rào tấu khúc nhạc đêm xuân*

Câu 4. (1,0 điểm) Chỉ ra và nêu tác dụng của biện pháp tu từ nhân hóa trong câu thơ: "Núi rưng rưng che vết sẹo đang lành".

Câu 5. (1,0 điểm) Nhan đề bài thơ "Mùa xuân vùng biên giới" có ý nghĩa gì?

Câu 6. (1,0 điểm) Qua khổ thơ thứ ba, tác giả muốn thể hiện và ca ngợi điều gì?

Câu 7. (1,5 điểm) Bài thơ đã tác động như thế nào đến tình cảm của em đối với vùng biên giới của Tổ quốc? (viết khoảng 3 – 5 câu).

II. VIẾT (4 điểm)

Em hãy viết một đoạn văn ghi lại cảm nghĩ của mình về bài thơ “Mùa xuân vùng biên giới” của tác giả Phùng Hằng.

----- HẾT -----

HƯỚNG DẪN CHẤM

Câu	Yêu cầu	Điểm
I.	ĐỌC - HIỂU (6 điểm)	
1	Mỗi dòng thơ có 8 tiếng.	0,5
2	Những âm thanh được nhắc đến trong hai khổ thơ đầu: Tiếng chim rừng lành lốt, tiếng suối rì rào (khúc nhạc đêm xuân), tiếng đàn tính ngân nga, tiếng xúc xắc, lời hát then. <i>(Cho điểm tối đa nếu HS chỉ ra được từ 4 âm thanh)</i>	0,5
3	Vần được sử dụng trong khổ thơ: Vần chân.	0,5
4	- Biện pháp nhân hóa: <i>Núi - “rừng rừng che vết sẹo”</i> . - Tác dụng: + Làm cho hình ảnh núi rừng vùng biên trở nên sống động, có hồn. + Gọi lên cảm giác xúc động, đồng cảm của thiên nhiên trước những mất mát, đau thương do thiên tai (bão lũ, núi sạt đá lở) gây ra. + Thể hiện sự hồi sinh, hàn gắn của thiên nhiên và cuộc sống khi “vết sẹo đang lành”, góp phần làm nổi bật vẻ đẹp của vùng biên sau khó khăn. <i>(Mỗi ý 0.25 điểm. Học sinh diễn đạt theo cách khác nhưng vẫn đảm bảo nội dung theo yêu cầu thì giáo viên chấm linh hoạt cho điểm.)</i>	0,25 0,75
5	Ý nghĩa nhan đề bài thơ: Nhan đề không chỉ chỉ thời gian (mùa xuân) và không gian (vùng biên giới) mà còn gọi lên sự hồi sinh, sức sống mới và vẻ đẹp thanh bình, ấm áp tại nơi địa đầu Tổ quốc – nơi vốn đầy gian khó và thử thách. <i>(HS nêu được không gian 0,25 điểm, thời gian 0,25 điểm; nêu được ý nghĩa gọi ra từ nhan đề cho 0,5 điểm - Học sinh diễn đạt theo cách khác nhưng vẫn đảm bảo nội dung theo yêu cầu thì giáo viên chấm linh hoạt cho điểm.)</i>	1,0
6	- Thể hiện hình ảnh người lính luôn có mặt trong những lúc khó khăn, thiên tai như bão lũ, giông, đá lở để giúp đỡ nhân dân.	0,25 0,25

<p>- Bài thơ khắc họa hình ảnh con người nơi biên cương, đặc biệt là người lính luôn có mặt trong những lúc khó khăn, thiên tai như <i>bão lũ, giông, đá lở</i>, mang đến niềm tin, sự sẻ chia và gắn bó nghĩa tình với nhân dân vùng biên.</p> <p>- Qua những hình ảnh như <i>cánh én theo xuân về bản, cột mốc bình yên, hoa nắng rọi bình minh</i>, bài thơ còn thể hiện niềm tin vào sự hồi sinh, đổi thay và tương lai tươi sáng của vùng biên giới khi mùa xuân trở lại.</p> <p>* Cảm nghĩ về nghệ thuật</p> <p>- Thể thơ tám chữ với nhịp điệu mềm mại, uyển chuyển, tạo âm hưởng êm đềm, tha thiết và góp phần diễn tả trọn vẹn cảm xúc của tác giả trước thiên nhiên và con người vùng biên.</p> <p>- Hệ thống hình ảnh thơ giàu sức gợi và giàu chất tạo hình đã khắc họa sinh động vẻ đẹp thiên nhiên, văn hóa và con người nơi miền núi biên cương.</p> <p>- Biện pháp tu từ nhân hóa được sử dụng hiệu quả qua những hình ảnh như <i>chim rừng gọi bạn, suối ... tấu khúc nhạc, cây chắt nhựa, gió dịu dàng ru lá, núi rừng rung che vết sẹo</i>, làm cho thiên nhiên trở nên gần gũi, có hồn và giàu cảm xúc.</p> <p>- Ngôn ngữ thơ trong trẻo, giàu cảm xúc cùng giọng điệu âm áp, nhân văn góp phần thể hiện tình yêu thiên nhiên, sự trân trọng con người và niềm tin vào cuộc sống nơi vùng biên của tác giả.</p> <p>❸ Kết đoạn</p> <p>- Bài thơ không chỉ vẽ nên vẻ đẹp thiên nhiên vùng biên mùa xuân mà còn ca ngợi những con người âm thầm gìn giữ bình yên nơi biên cương Tổ quốc.</p> <p>- Bài thơ gợi trong người đọc niềm yêu mến, tự hào và sự trân trọng đối với thiên nhiên và con người vùng biên giới.</p>	<p>1,0</p> <p>0,5</p>
<p>d. Sáng tạo: Cách diễn đạt độc đáo, có suy nghĩ riêng về vấn đề nghị luận.</p>	
<p>e. Chính tả, dùng từ, đặt câu: Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp, ngữ nghĩa tiếng Việt.</p>	<p>0,25</p>
